

Kontakten

Ericsson
LM

Nr 1

1947

LM—ARNAS TIDNING

Kontakten

LM-arnas tidning

Tidningen beräknas utkomma med ett nummer varannan månad
Ansvarig utgivare: Hugo Lindberg
Redaktör: Sigvard Eklund
Redaktionssekr.: Gösta Fridemar

Redaktionskommitté:

Herbert Fredborg, Xud
Hans Gustafsson, Vta II
Ragnar Göransson, Vta 16
Sven Tiber, VtsC

Lokalredaktörer:

Hj Carlsson, SRA
E Hellström, Sieverts Kabelverk
F Lundquist, SER
B Hedman, Ermi
N Sköldberg, FOB
M Steiner, Kabelverket, Älvsjö
G Thorén, Alpha
K Wästfelt, SlB

Omslagsbild: Här fordras säker hand och säkert öga.
Instrumentmakare Hugo Hallin, Ermi, justerar ett mätinstrument.

Innehåll:

	sid.
För nit och kunnighet i mångårig tjänst	3
Ermi — framgångsrik tvååring ..	4
Vackert — men dyrt i Schweiz ..	7
Radar, atomenergi och Quentin Patrick	8
Från Karl Rolfs ritbräde	10
Västertorp — blivande idealsamhälle	12
Sieverts Kabelverks nya kontors- och laboratoriebyggnad invigd	13
Hur är det att vara inköpschef?	14
LME:s nya filialverkstäder	14
Bergknallen och martallen	15
När vi träffas på fritid	16

Källskatten

Källskatten har under januari månad och de första veckorna i februari uttagits med 10 % på löner, som understiga 10 000 kr. per år, och med 15 % å högre löner.

Härefter kommer källskatten att uttagas efter den tabell och kolumn, som framgår av inlämnad debetsedel.

Uppgifterna om den tabell och kolumn, som gäller för den enskilde anställda, kommer att inpräglas på de adressografplåtar, som för verkstadsanställdas del användes för adressering av tid-

korten och för tjänstemännens del för tryckning av avlöningskuverten. Då avlöningskontor och huvudkassa vid verkställandet av källskatteavdragen utgå ifrån de på plåten präglade uppgifterna, ligger det i vars och ens intresse att kontrollera att härvid ej något misstag har begåtts.

Utnämningar inom LME

LME:s styrelse har utsett två nya direktörer, nämligen överingenjör H Thorelli och ingenjör S T Åberg. Till överingenjörer har utnämnts följande ingenjörer: H Blomberg, K Kåell, A Tobiasson och A Westling.

Överingenjör Blomberg kommer fr. o. m. den 1 april 1947 att helt ägna sig åt planeringen och ledningen av LME:s nya laboratorium i Midsommarkransen, som skall inrymmas i den tillbyggnad, vartill byggnadstillstånd nyligen erhållits.

Fjorton »25-åringar» belönade

Nyårsafton 1946 samlades LM:s tjänstemän i Midsommarkransen till en sedvanlig högtidlighet i matsalen, varvid 14 tjänstemän och förmän, som varit i LME:s tjänst i 25 år belönades med bronsplakett. Av dessa var 11 närvarande.

Direktör Nils Sterner, som överlämnade plaketterna, framförde i sitt tal till personalen en hälsning från direktör Helge Ericson, som på sin resa med den svenska handelsdelegationen i Sydamerika tillbringade nyårshelgen i Carácas i Venezuela, och framhöll att utsikterna för det nya året är gynnsamma, då orderingången för närvarande är dubbelt så stor som faktureringen.

För de anställda talade tjänstemannaklubbens ordförande, ing. Elis Lantz, Trm, som tackade bolagets ledning för gott samarbete under det gångna året och framhöll, att den tendens att byta arbete som på senare tid visat sig även bland LM-arna inte varit enbart av ondo. »De förtjänsttecken som nu utdelats visar också, att det fortfarande finns många som förblir LM trogna, och att detta uppskattas av ledningen.»

Följande LM-are erhöll bronsplakett: fröken Eva Alsterlind, Gr, ingenjör Gunnar Atter, Xak, fröken Elisabet Englund, Vpp, förman Josef Engman, Xsm, direktör Gösta Gerdhem

LME och Rysslandsavtalet

I handelsavtalet med Ryssland inrymmer LME:s förhållandevis blygsamma andel leveranser av reservdelar för omkring 1,5 milj. kronor till automatiska telefonstationer. Besked om vilka reservdelar det är fråga om eller om leveransernas fördelning på olika detaljer har emellertid ännu inte lämnats, vilket hänger samman med att handelsavtalet endast utgör ett ramavtal. LME har reserverat sig beträffande sina leveransmöjligheter.

Uppfattningen, att LME:s nya filialverkstad i Karlskrona bl. a. tillkommit med anledning av våra leveranser till Ryssland, är felaktig.

Ermi, kontrollant Edvard Holst, K 363, herr John Hofverberg, Xsm, ingenjör Franz Höbinger, Vtv, herr Gunnar Lemke, Ermi, ingenjör Wilhelm Nilsson, Xt, herr David Pettersson, B, herr Carl Pettersson, Vpp, ingenjör Henrik Szabo, Yb, förman Johannes Wennberg, Xsm.

Fröken Eva Alsterlind, Gr, var en av de 14 LM-are som nyårsafton 1946 tilldelades bronsplakett för 25 års trogen tjänst, och hon gratuleras nedan av dir. N Sterner till utmärkelsen.

Hur gillar Du KONTAKTEN?

Det är den fråga, som redaktionskommittén ställer just till Dig.

Då vår personaltidning nu kommer med sitt sjunde nummer, bör läsarna ha hunnit bilda sig en uppfattning om tidningen. Det kan därför vara på tiden med en liten undersökning av vad LM-arna tycker och tänker om KONTAKTEN.

Tidningen skall helst i varje nummer ge varje läsare åtminstone något, som intresserar honom. Den skall ge upplysningar om vårt företag och om det vi arbeta med. Men den skall vara öppen för idéer och synpunkter från läsarna och diskutera både arbetsplatsernas problem och mera allmänna frågor.

Det är inte lätt att tillfredsställa alla smakriktningar, men vi ha gjort så gott vi kunnat. En viktig sak har emellertid fattats: läsarnas frivilliga medverkan. Utan den blir vår tidning ingen riktig KONTAKT.

Det gäller nu att besvara de frågor, som finnas på kortet i sista uppslaget av detta nummer. Svaret kan sändas direkt till LME:s Reklamavdelning. På verkstadsavdelningarna i Midsommarkransen kan svaret lämnas till avdelningens kontor och på kontorsavdelningarna där skickas med interna posten. Anställda vid de anslutna bolagen kan lämna sitt kort till lokalredaktören, vars namn finnes på tidningens andra omslagssida. Fyll i kortet och lämna det genast!

Tack för hjälpen!

REDAKTIONSKOMMITTÉN

Fyra av 1946 års guldmedaljörer ses t. h. i Piperska Murens Coldinusal framför porträttet av ännu en LM-veteran, direktör Hemming Johansson. Medaljörerna äro fr. v. herr John Hansson, *Eb*, herr Axel Eriksson, *Vta 28*, fröken Hillevi Karlsson, *Vta 36* och kontrollant Eric Lundström, *K 66*.

För nit och kunnighet i mångårig tjänst

Femton LME-medaljörer

Måndagen den 16 december ägde den högtidliga utdelningen av LME:s guldmedaljer jämte gratifikationer rum på Piperska Muren, varvid femton LM-are hedrades för sina insatser.

De närvarande hälsades välkomna av ordföranden i LME:s styrelse, generaldirektör W Borgquist, och direktör H Thorelli berörde i ett tal de insatser som var och en av medaljörerna gjort för bolagets bästa.

Efter medaljutdelningen, som förrättades av generaldirektör Borgquist följde middag och samkväm för medaljörerna samt representanter för företagsledningen och de olika arbe-

tar- och tjänstemannaorganisationerna inom koncernen. »Trollkarlen» Mac Urga bjöd på en uppskattad seans och f. d. LM-aren Anders Börje underhöll med sång.

Medaljörernas tack framfördes slutligen av överingenjör K Käell och herr E Lundström.

De medaljerade voro följande: herr Axel Eriksson, *Vta 28*, förman Oscar Flank, *Vta 16*, herr John Hansson, *Eb*, herr Gustaf Johannesson, *Vta 39*, herr Eric Johansson, *Ev*, fröken Hillevi Karlsson, *Vta 36*, överingenjör Knut Käell, *XC*, kontrollant Eric Lundström, *K 66*, ingenjör Nils Palmgren, *XIC*, förman Johannes Wennberg, *Xsm*, kontrollant Henning Sö-

derlind, *K 13*, vaktmästare Erik Wennerström, *Iv*, föreståndare Henning Larsson, *Vta 36*, samtliga från LME, samt herr Helge Hammarlund, *K*, och herr Martin Bondesson, *AB Alpha*.

Medaljutdelning vid Sieverts Kabelverk

Vid en högtidlighet den 12 december 1946 erhöilo följande vid Sieverts Kabelverk anställda personer bolagets förtjänstmedalj i guld jämte gratifikation.

August Levin, Ada Engström, Paulina Karlsson, Simon Karlsson och Ferdinand Ericson.

Fyra av guldmedaljörerna vid Sieverts Kabelverk: fr. v. August Levin, Ada Engström, Paulina Karlsson och Simon Karlsson.

Ermi — framgångsrik tvååring

Ermi är en relativt ny länk i kedjan av LME-företag — men en kraftig och bärande länk. Det var i slutet av år 1944 som tillverkningen av elmätare och elektriska mätinstrument flyttade hemifrån Midsommarkransen till Ulvsunda för att där bedrivs som ett självständigt företag. Ermi sysselsätter omkring 650 arbetare — ungefär lika många manliga som kvinnliga — och 160 tjänstemän i den modernt inredda och utrustade byggnad, som rests på den tomt där Platen-Munters år 1942 brandhärjade fabrik var belägen. Verksamheten är fördelad på två våningar för fabriken och tre vå-

Bakom Ermis trevånings kontorsfasad döljer sig delvis den långa fabriksbyggnaden. Den nya längan, som är under uppförande och beräknas vara färdig att tas i bruk till hösten, sträcker sig parallellt med och t. v. om den tidigare.

ningar för kontoret. Högre fick man inte bygga med hänsyn till flygtrafiken vid Brommafälet.

Redan nu — något mer än två år efter starten — är man dock i färd med att bygga ut på bredden, och när den nya fabrikslängan blir färdig någon gång nästa höst, kommer Ermi att vara mer än dubbelt så stort. Den primärtillverkning av detaljer, som fortfarande bedrivs i Midsommarkransen för Ermis räkning, kommer därmed att flyttas över till företaget i Ulvsunda.

Det är den allt större efterfrågan på elmätare och elektriska mätinstrument, som nödvändiggör denna utvidg-

Chef för Ermi är direktör Gösta Gerdhem, som mitt emot sig vid bordet har försäljningschefen och tekniske chefen ing. Adolf Drougge. Stående chefen för elmätarförsäljningen Waldemar Aggestam. Ermis elmätare säljes i Sverige huvudsakligen genom Sieverts Kabelverk och Asea, mätinstrumenten genom egen försäljningsorganisation.

ning, framhåller Ermi-chefen direktör Gösta Gerdhem. »För närvarande är vi så överhopade av order på elmätare, att vi har tillverkningen fullbelagd till år 1951.»

Tillverkningen av elmätare, upptagen av LM för ett trettiotal år sedan och då ansedd som ett vågstycke med hänsyn till den starka konkurrensen från inarbetade utländska storföretag, omfattar för närvarande mätare för praktiskt taget samtliga använda eltariffer i Sverige, med undantag för trippeltariffmätare.

Till denna produktion kommer den för några år sedan upptagna tillverkningen av elektriska mätinstrument. Produktionsvärdet av denna är för närvarande ungefärligen en tredjedel av elmätartillverkningens. Ermis mätinstrumentproduktion bestyrker ett mycket stort område: volt-, ampère- och wattmetrar är den största posten ifråga om tillverkat antal, men även tillverkningen av t. ex. flygplansinstrument och andra specialinstrument är betydande. På grund av instrumentens varierande natur har denna tillverkning vid Ermi inte samma enhetlighet som elmätartillverkningen. Kontrollen och precisionen får här givetvis lämpas efter varje instruments slag och användningsområde. Halvfabrikaten från Midsommarkransen och från andra håll samlas först i fabriken bottenvåning för vidarebearbetning. Därifrån vidarebefordras de till förråden i våningen en trappa upp, och härifrån gå de ca 300 delar, som behövs för att åstadkomma en elmätare, på löpande band ut till monteringsplatserna.

Många av mätardelarna är mycket små och måste behandlas med största varsamhet. Damm är något som man skyr som pesten på denna avdelning. Därför är också detaljerna

Fru Anna-Lisa Pettersson granskar dagen i ända safirer och rubiner — visserligen mikroskopiskt små och syntetiska — men i alla fall ädelstenar... Inte som ögonfägnad utan som lagerstenar fyller de här en viktig uppgift.

I ljusa, rymliga arbetslokaler sker hopsättningen av elmätare och elektriska mätinstrument. Kring transportbanden i elmätarsalen tillverkas strömspolar, räkneverk och andra mätardelar för att sedan via förrådet transporteras till huvudhopsättningen. Belysningen utgöres här liksom i de övriga verkstadsavdelningarna och ritkontoret av lysämneslampor.

inneslutna i dammfria lådor, då de på löpande band transporteras ut från förrådet till huvudmonteringen — de minsta delarna förvarade i hermetiskt tillslutna glasburkar. De färdiga mätarna respektive mätinstrumenten fortsätter in till kontroll- och justeringsavdelningarna, packas efter godkända prov i sina kartonger och skickas ned till bottenvåningen för expedition eller lagring. Precision är ett ord man får i tankarna vid en rundvandring genom Ermis väldisponerade lokaler. Begreppet är förresten så karakteristiskt för denna tillverkning, att »Precision» fått bli namnet på den instruktionsfilm, som bolaget låtit inspela över sin tillverkning av elmätare, och som visats

I ett särskilt rum på instrumentavdelningen kommer skalorna till. En del av dessa tryckes i en offsetpress, men när det är fråga om specialinstrument, där stor noggrannhet erfordras, ritas skalorna i speciella maskiner.

I den stora mätarsalen är bl. a. fröken Gun Johansson sysselsatt med att linda spänningsspolar, vilkas varvantal varierar mellan 2 000 och 26 000. Spolarna lindas samtidigt i grupper om 14 på ett gemensamt isolerrör, varefter de kapas, impregneras och transporteras till förrådet.

Ett stort mått av tålmod och precision fordras det av de flickor som på instrumentavdelningen lindar spolar med en tråddiameter av omkring 0,03 mm eller med vana handgrepp klistrar, löder och sätter ihop de till ytterlighet små och ömtåliga delar, som ett känsligt mätinstrument innehåller.

Från det ljusa, luftiga, klängväxtbeprydda ritkontoret med plats för 20 ritbord har man en vid utsikt mot flygfältet.

landet runt för intresserat elverks folk och i tekniska skolor.

En precisionstillverkning som Ermis ställer stora krav på lokalernas beskaffenhet. Dessa måste vara dammfria och väl upplysta, och monterings- och kontrollavdelningarna måste dessutom ha konstant temperatur. Ermilokalerna äro givetvis inredda med tanke på dessa krav, och det kan t. ex. beträffande den artificiella belysningen vara värt att nämna, att Ermi med sina 845 lysämnesrör om 200 Dlm vardera förmodligen har en av Sveriges största anläggningar av detta slag. I monterings- och kontrollavdelningarna för mätinstrumenten samt i laboratoriet är luften befuktad på vintern och kyld och avfuktad på sommaren. Det kalla vatten, som användes för nedkylning av luften får man från en 80 meter djup brunn, som ger 3 m³ i timmen med en temperatur av 7° C. Temperaturen i monteringsavdelningarna kan på detta sätt konstant hållas vid 20 ± 2°.

Men även om man har aldrig så förnämliga lokaler, så kommer varken elmätare eller mätinstrument till förutan en duktig personal. När avdelning M i Midsommarkransen blev sin egen 1944, följde omkring 500 arbetare och tjänstemän med till Ulvunda, en del med längre resor till arbetsplatsen som följd. 125 Ermi-anställda bor nämligen på Söder och i de södra förorterna, men huvuddelen av arbetsstyrkan har sina bostäder i Bromma, Sundbyberg och Solna.

— Vi trivs utmärkt på Ermi, säger ingenjör J Hagdahl, ordförande i den 2 år gamla tjänstemannaklubben vid Ermi. I hans omdöme instämmer också herr H Niklasson, som är chef för samarbetskommittén på Ermi. »Samarbetet går lätt, företagsledningen är mycket välvilligt inställd till kommitténs arbete och ger oss de anslag vi behöver.»

Även i de trivsamma kontorslokalerna arbetas det för högtryck. Detta gäller inte minst försäljningsavdelningen. Herr A Svensson på instrumentförsäljningen visar en just inkommen order för ing. S England, som är avdelningens chef, medan ing. H Svegby t. h. brottas med ett offertproblem.

På Ermi finns många skickliga instrumentmakare med lång erfarenhet bakom sig. En av dem är Axel Pettersson, som tillverkar strömspolar för högre spänningar. Han har varit i LM:s tjänst i 42 år.

En annan veteran är förman John Lindström som började 1906 på LM:s förbindarverkstad. Han framhåller särskilt det goda samarbete som rådde på LM:s mätaravdelning dit han kom 1918, och han minns många glada motorbåtsutflykter på Mälaren från den tiden.

I matsalen, där Sara står för rusthållet, får 200 gäster plats på nedre boten och 50 på »diplomatläktaren», som går utefter två av väggarna.

Instrumentmakare A Höglund, som nu är över de sextio, har under hela sin LM-tid ägnat fritiden åt sången. Han var en av initiativtagarna till LM-kören, och han är fortfarande med i Ermis egen sångkör.

En förespråkare för kroppsliga idrotter är verkstadsklubbens ordförande, herr Elof Andersson på mätarjusteringen. Han har varit LM-are i jämnt 30 år. Under sin tid på LM vid Tulegatan var han ordförande i gymnastikföreningen och uppträdde själv som elitgymnast under åren 1922—1930.

Arkitekt Thure Wennerholms perspektivskiss visar hur Ermis nybyggnad kommer att gestalta sig. Byggnaden, vars plan är en spegelbild av den tidigare, är belägen N om denna.

Vackert —

Nedan några festklädda skönheter från Interlaken. T. v. en utsikt från vägen upp mot S:t Bernadino.

men dyrt i Schweiz

Ingenjör Gustaf Hansson, Xsm, som fått ett av LME:s resestipendier, studerade i höstas under ca en månads tid i Schweiz montage av automatiska telefonstationer och landsautomatisering. Han berättar nedan några intryck från sin resa.

Att komma till Schweiz sedan man färdats genom Tyskland och Frankrike, där allting — åtminstone i Tyskland — är slaget i grus och spillror, är nästan som att komma hem till Sverige. Det är inte bara det att Schweiz liksom vårt land undgått att dragas in i kriget och följaktligen visar upp ett helt och rentvättat ansikte, utan också det, att man känner en viss gemenskap med människorna där nere. Ju längre man stannar, ju starkare blir denna känsla, och jag tror inte, att någon som kommer till Schweiz kan undgå att trivas i detta underbara land.

Men så är ju också Schweiz turistlandet framför alla andra, och redan nu, bara något mer än ett år efter krigets slut, är alla hotell och pensionat fullbelagda av turister.

Man behöver inte vara i Schweiz länge för att förstå, att landet haft ganska stora svårigheter att kämpa med under senare tid, fullständigt isolerat som det varit under kriget.

Landets frihet har nog många gånger hängt på ett hår. Men viljan att bevara friheten har inte saknats, därom vittna de fantastiska försvarsanläggningar man ser överallt. Alla livsmedel äro fortfarande ransonerade, med undantag av frukt, grönsaker och kaffe. Tilldelningen är ganska knapp, mjölk och smör t. ex. är mycket svårt att få, åtminstone på restaurangerna. Mycket dyrt är det också att leva, ungefär 30—40 % dyrare än hos oss.

Men trots svårigheterna lyser hoppfullheten fram överallt. Människorna därnere ha en förunderligt ljus syn på framtiden, och man gör ingen hemlighet av sin tro på, att världen går mot en relativt lång fredsperiod, och därefter handlar man också. Industrin arbetar för högt tryck och är huvudsakligen inriktad på export. De största problemen synes för närvarande vara bristen på material samt tekniskt utbildad personal. Tillgången på övrig arbetskraft är i motsats till hos oss relativt god. Men så importerar man också arbetskraft, huvudsakligen italiensk.

Beträffande telefonindustrin och telefonförhållandena i övrigt i Schweiz är likheten med våra egna förhål-

Nedan: Vinfest i Interlaken. T. v. därom ses telefonstationen i S:t Bernadino 2 100 m över havet. Längst t. h. telefonstationen i S:t Imier.

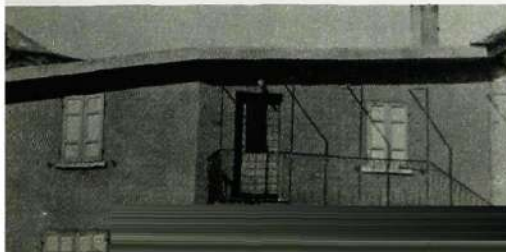
landen ganska stor. Sålunda drives all telefontrafik i statlig regi av en särskild förvaltning, benämnd PTT. Denna förvaltning sköter både post-, telegraf- och telefontrafiken. Rent telefontekniskt torde Schweiz ligga före oss. Ungefär 90 % av all telefontrafik sker nämligen automatiskt, även interurbantrafiken. Man kan alltså praktiskt taget från vilken telefonapparat som helst med tillhjälp av fingerskivan koppla sig till vilken abonnent i Schweiz man önskar.

Hur man löst dessa problem, och hur de i många fall ganska komplicerade stationerna byggdes var mycket intressant att studera, i all synnerhet som den landsautomatisering, som förberedes och redan i mindre utsträckning påbörjats hos oss, kommer att utformas efter huvudsakligen samma principer.

Den automatiska landstrafiken synes fungera mycket bra och abonnenterna äro i allmänhet belåtna. Visserligen råder för närvarande stor brist på stationsmaterial och ledningar, vilket gör det svårt att komma fram under vissa tider på dagen, men dessa svårigheter äro dock av övergående natur.

Det är emellertid dyrt att ha telefon i Schweiz, åtminstone jämfört med våra förhållanden. Ett telefonabonnemang kostar 90 kronor pr år, och utöver denna kostnad får man betala

(Forts. på sid. 19)

I LM-bibliotekets läsesal har man tillgång till en imponerande mängd litteratur och tidskrifter i tekniska ämnen.

Detta fack-bibliotek, vars tjänstebeteckning är *Rb*, är ju främst avsett för företagets forskare, konstruktörer och andra studieintresserade från verkstad och kontor. Men också andra söker uppslag och stimulans på biblioteket. Därom skvallrar det faktum att »Hotell och pensionat» och »Sveriges Kommunikationer» är mest efterfrågade — i synnerhet i semestertider — och så taxeringskalendern. All anskaffning av litteratur för bolaget skötes av biblioteket, som dessutom ombesörjer bokinköp och tidskriftsprenumerationer för flera av de anslutna företagen i Sverige och utlandet. Ifråga om engelsk och amerikansk litteratur har därvid kontoren i London och New York lämnat en mycket värdefull hjälp.

Ett livligt samarbete bedrivs med andra bibliotek, och detta tar sig bl. a. uttryck i form av lån av tidskrifter och böcker, utbyte av informationer och katalogisering och klassificering, inköpskällor, nyutkommen litteratur, inbindning, komplettering av tidskriftsårgångar, kort sagt allt, som berör arbetet i ett modernt företagsbibliotek.

Under senare år har behovet av egen litteraturtjänst inom de större företagen och förvaltningarna vuxit sig allt starkare, och som en följd härav får biblioteket ofta motta besök från nystartade specialbibliotek. Genom dessa besök skapas en personlig kontakt, som sedan kan bli till ömsesidig nytta och glädje.

Men läser inte LM aren annat än facklitteratur på fritid? KONTAKTEN har ställt den frågan till personal-

Radar, atomenergi och Quentin Patrick

Vi LM are i Midsommarkransen har en förmån, som alla kanske inte känner till och vet att rätt uppskatta. Vi kan inom företagets väggar låna böcker, både fack- och förströelselitteratur.

I kontorsvåningen alldeles intill utställningshallen ligger »fack»-biblioteket. KONTAKTEN har varit där och intervjuat bibliotekarien, herr *H Stenmark*. Redan 1935 började man samla ihop den tekniska litteratur, som fanns på de olika avdelningarna, och i dag omfattar biblioteket inte mindre än ca 12 800 bok- och tidskriftsband. LM får omkring 300 tidskrifter, de flesta på främmande språk och med teletekniskt innehåll, och inom företaget finns den största samlingen teletekniska tidskrifter i Skandinavien. 230 av tidskrifterna går regelbundet på cirkulation till företagets tjänstemän. Nu finns långt ifrån alla böcker i själva bibliotekslokalen. Avdelningarna *Atp*, *H*, *G*, *T*, *K* och *Pu* har filialbibliotek. Men trots det är utlåningsfrekvensen i centralbiblioteket ganska stor, ca 4 500 lån per år. Dessutom användes läsesalen i rätt stor utsträckning.

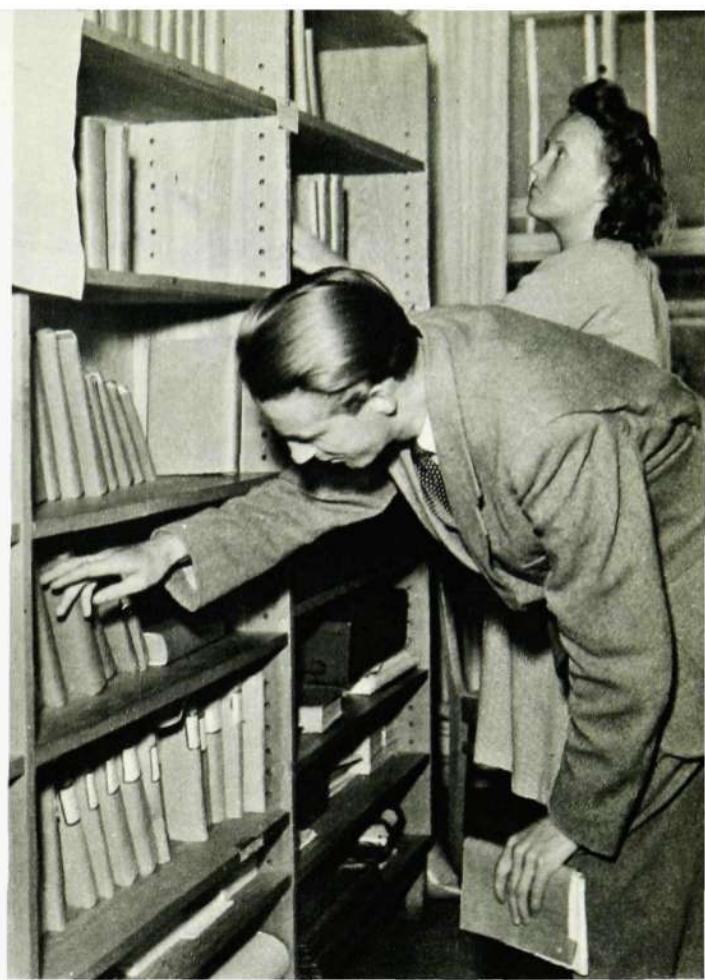
I bibliotekets expedition skötes bl. a. registreringen av nyinkomna böcker, bokutlåning och tidskriftsdistribution. Tidskrifterna ligger i alfabetisk ordning, varför man lätt finner vad man söker i tidskriftshyllan.

konsulenten och hennes assistent, fröknarna *G Nordholm* och *B Hadenius*, som svarar för »Bokstugan», LME:s personalbibliotek i Intressehallen.

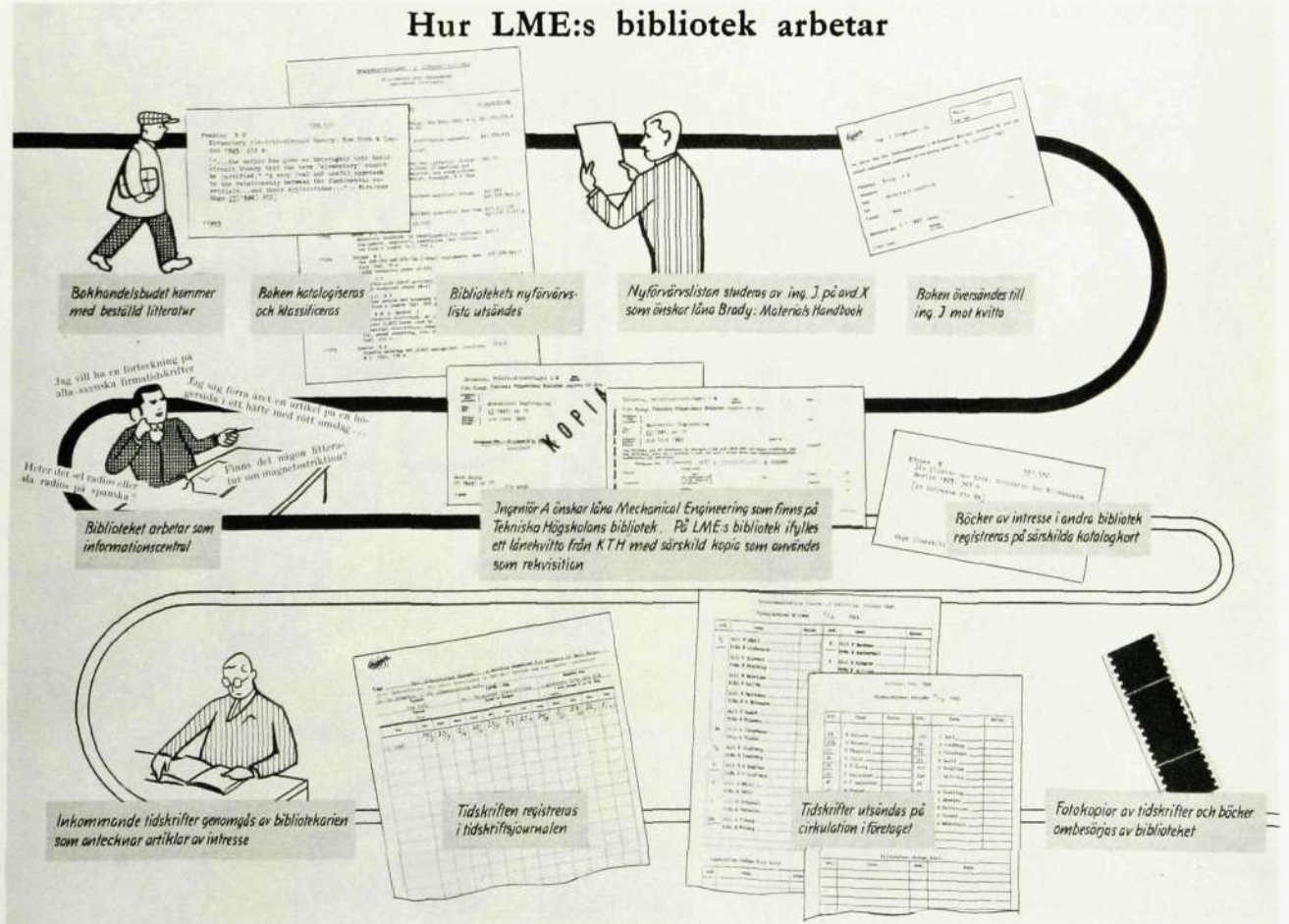
Jo, vi expedierar inte mindre än omkring 3 700 lån per år, ur en samling på omkring 600 volymer. Särskilt under semestern är det ganska tomt i hyllorna. Både tjänstemän och arbetare, damer och herrar lånar — herrarna till sina fruar», säger Pk. Någon litteratur på främmande språk finns inte, även om ganska många frågar efter sådan. Det är bättre att skaffa det som alla kan läsa för de pengar, bolaget ställer till förfogande. Det kostar 25 öre att låna en »ny» bok, och för alla 25-öringarna — sammanlagt omkring 500 kr. per år — köper man nytt. Dessutom anslår bolaget genom samarbetskommittén medel till bokinköp och bindning.

Vi hade tänkt att få låna något av Quentin Patriek, men de 10 av den populäre författarens böcker, som finns i bibliotekets katalog, var alla utlånade. Och likadant var det med Agatha Christies 8, Helen Mc Cloys 4, Dennis Wheatleys 9 osv. Nå men andra delen av »Röde Orm» eller Foresters »Kommendör Hornblower»? Nej, allt utlånat och tingat! Och »Kärlek» av Fritz Thorén, som alla vill läsa? Nej, också den utlånad. Sensationslystnad, säger Pk. Ja, sensation är det väl i viss mån både att läsa en bestseller och en detektivhistoria, och intet ont i det. Men klassikerna kunde vara mer efterfrågade. Upton Sinclair, den amerikanske arbetsskildraren, som ju inte precis är någon aktuell bestseller, utgör dock ett undantag och är ständigt tingad. De flesta vill ha »nya böcker», och Pk skaffar det alla vill ha, så långt pengarna räcker. Och vad kan man mer begära.

I »Bokstugan» kan man låna skönlitteratur, och där lånar LM-arna 3 500 böcker per år.

Hur LME:s bibliotek arbetar

Från Karl Roll

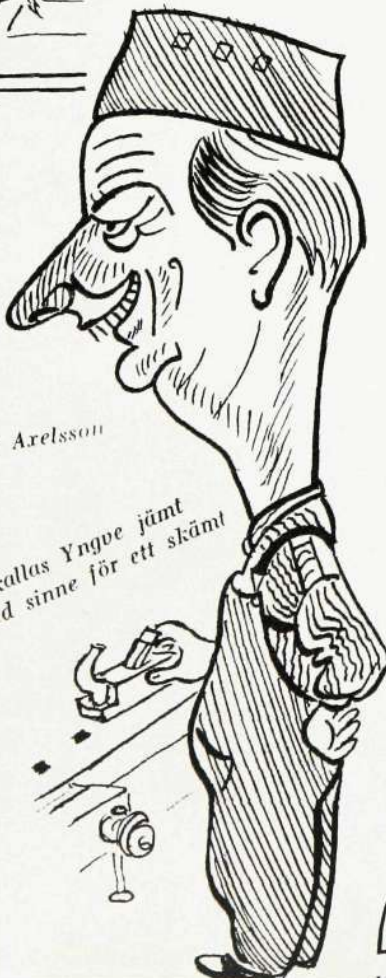
I snickeriet på LME, eller »nollsjuan» som det också kallas, är ett sextiotal snickare sysselsatta med träarbeten till växelbord, högtalare och andra LM-produkter. Karl Roll, som tidigare arbetat här som bänksnickare, har med sitt ritstift fångat några typer från avdelningen, vilka presenteras på dessa sidor. Han har nu övergått till en verksamhet där hans hobby — teckningen — blivit hans yrke. Hans vän Karl Karlsson, som ses nedan invid skissblocket, har dessutom skaldat om några av de äldre kamraterna på avdelningen.

Tomas Sjöman

Haglund, som man mest i telefonen skådar, har på 07 hand om alla trådar.

Ruben Axelsson

Elingfors, han kallas Yngve jämt en snickare med sinne för ett skämt

Nils Andersson

Märta Testa

Lasse ritbräde

Larsson, »Lasse» kallad,
bland de äldste
är utao de LMjralste.

Hjalmar Lagervall

Hofdahl har svarvat
till svarshjulens toner
knappar och sant
i flera miljoner.

Med sin hyvel Lindqvist
tillhör snickareeliten,
och var redan med
när han var liten.

Anton Johansson

År 1897 sågs Ljungqvist
runt på LM kuta,
nu står han rätt så stilla
med en cellulosaspruta

Gustaf Blomquist

Inunder limmig rock
ett småländskt hjärta klappar
och ingen gör som han
så fina hål och tappar.

Rune Grankrana

VÄSTERTORP — blivande idealsamhälle

Et samhälle, där barnen kan komma till skolan och lekplatsen utan risker att bli överkörda, där man lugnt kan gå till affären eller ta sig en promenad utan att behöva korsa några livligare trafikstråk, samtidigt som man dock har storstaden inom bekvämt räckhåll, en stadsdel, där bostäderna har fönster åt tre håll, med utsikt över vackra parkanläggningar — låter inte det som en önskedröm för en jäktad stockholmare?

Det är därför med inte så liten tillfredsställelse man erfar, att ett sådant idealsamhälle redan är planerat och vad mera är, att det kommer att ligga i närheten av LM i Midsommarkransen, närmare bestämt väster om linje 17:s nuvarande ändhållplats. Det nya samhället skall få namnet Västertorp efter en liten gård, som nu ligger inom området, och det kommer att utbreda sig mellan Södertäljevägen och Mälarhöjden.

I det nya Västertorp har man sökt tillämpa de allra senaste rönen på stadsplaneringens område för att skapa såväl trygghet som trivsel för invånarna. För att nå detta mål kommer man att anlägga ett lokalt vägnät, som för till olika delar av bostadsområdet, utan att man behöver använda eller korsa några gator med starkare körtrafik. Bostäderna har förlagts vid slutna gator, säckgator, som inte har någon genomgående trafik. På ena sidan av ett bostadshus kommer man ut till bostadsgatan, och på den andra till det inre parkområdet med dess sammanhängande gångstråk.

Genom två »matargator» kommer Västertorp att stå i förbindelse med yttervärlden. Dessutom kommer spårvägslinje 17 att förlängas ytterligare med en ny hållplats inom Västertorp. Denna kommer att ligga i närheten av torget, som är beläget mitt i samhället. Dit kommer man också att förlägga butiker, hantverks- och små-

industri lokaler, biograf, filial av stadsbiblioteket, post, bank, fritidslokaler osv. Den nya stadsdelen kommer vidare att få en idrottsplats samt folkskola och läroverk.

En del av bebyggelsen kommer att utgöras av höghus i åtta våningar, s. k. stjärnhus, som uppifrån ser ut som en treuddig stjärna, med trappor och hissar placerade i mitten, medan lägenheterna upptar var sin »stjärnudd» och sålunda får fönster i tre riktningar. Bostadshusen i övrigt kommer dels att bli trevåningshus, dels enfamiljsvillor. Stort utrymme kommer dessutom att anslås till parker och lekplatser för barnen.

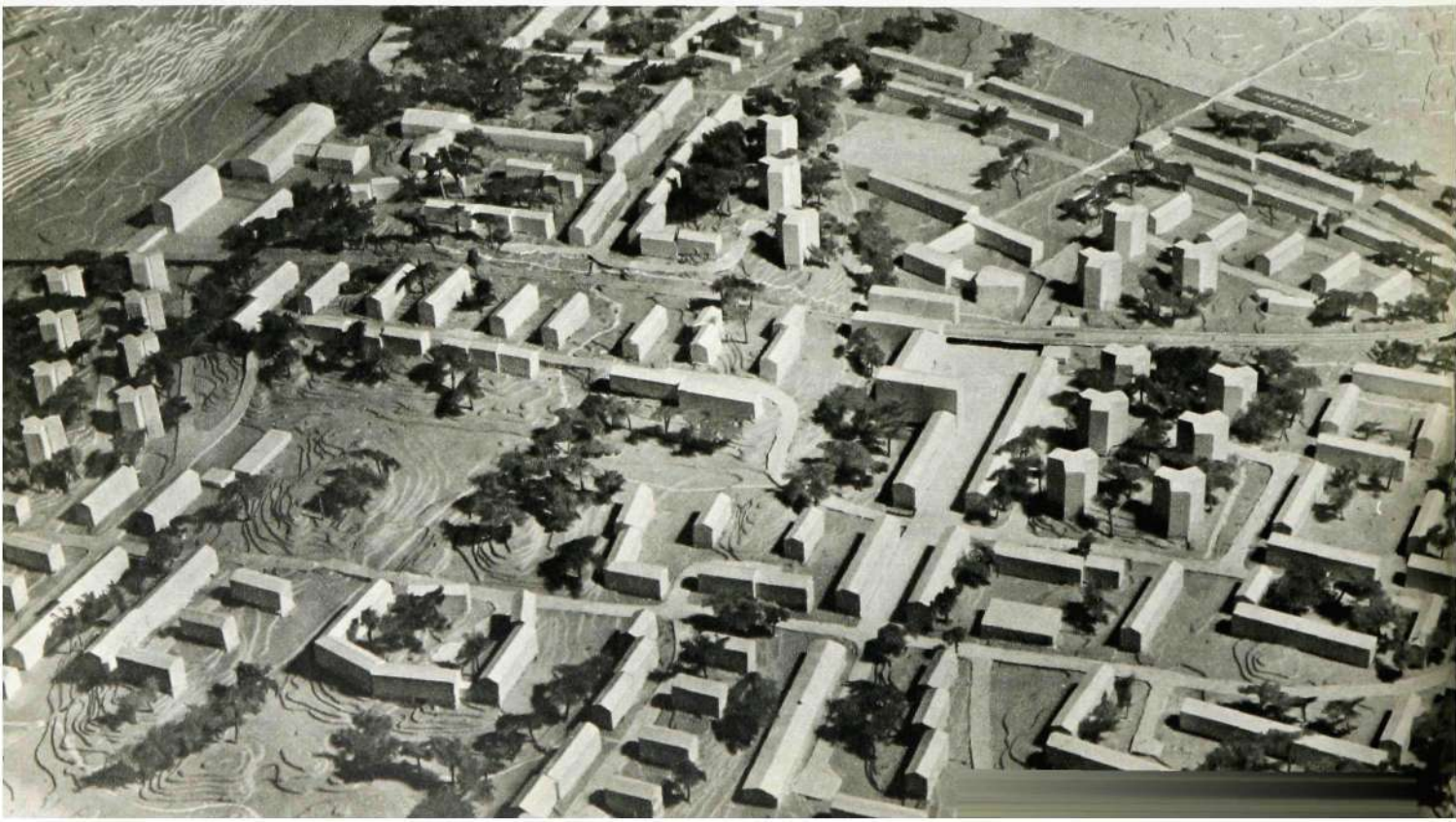
Det nya mönstersamhället beräknas ge plats för omkring 11 000 människor, vilket innebär nya möjligheter för LM-arna i Midsommarkransen att få trivsamma bostäder i närheten av arbetsplatsen.

Då den moderna stadsplanen för Västertorp i början av december togs upp i stadsfullmäktige, föranledde den en ganska livlig debatt.

»Vår Herre gjorde ett grovt tjänstefel, när han inte anpassade naturen efter våra stadsplaner» var ett av de yttranden, som fölls från motståndarsidan. Från samma håll framhölls bl. a. risken för att barnen, alla återvändsgränder till trots, skulle rusa rätt ut i trafiken. Å andra sidan framfördes emellertid klagomål över att man i Västertorp skulle behöva gå 125 meter från bostaden för att komma fram till en bilväg.

Förespråkarna för det framlagda stadsplaneförslaget var dock i majoritet, och slutet blev ett beslut att acceptera den föreslagna utformningen av Västertorp.

Nedan en modell av Västertorp. I högre övre hörnet Södertäljevägen. Höjden överst t. v. är Hägerstensåsen, varifrån linje 17 fortsätter rakt genom samhället.

Sieverts Kabelverks nya kontors- och laboratoriebyggnad invigd

Sieverts Kabelverk invigde den 26 november 1946 sin nya kontors- och laboratoriebyggnad med middag i den nya mässen, till vilken bl. a. hade inbjudits representanter för Sundbybergs stad.

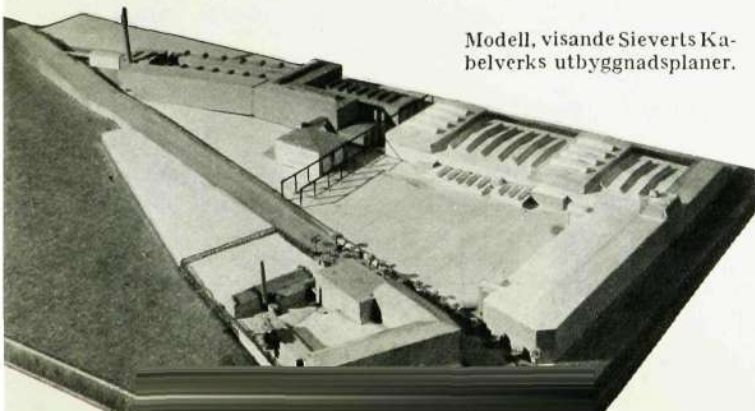
Styrelsens vice ordförande, direktör Hemming Johanson, hälsade gästerna välkomna och framhöll, att den första etappen i Sieverts nybyggnadsprogram nu fullbordats. Verkst. direktören Georg Olsson lämnade en utförlig historik över företagets utveckling alltsedan dess tillkomst den 17 maj 1888, då bröderna Max och Ernst Sievert i ett enda förhyrt rum började arbetet för det företag, som blivit Sieverts Kabelverk.

Redan från början hade fabriken förlig vind i seglen. Den måste därför utvidgas år efter år, och nya fabriksbyggnader växte upp. Nödvändigheten att ständigt skaffa ökade utrymmen gjorde, att fabriksledningen aldrig hade tillfälle att genomföra en enhetlig fabriksanläggning. Det blev endast att här och var öka ut eller bygga nytt. Fabriken blev härigenom splittrad, och samarbetet mellan de olika avdelningarna kunde slutligen ej ordnas rationellt.

Den 1 juli 1928 övertog Telefonaktiebolaget LM Ericsson ledningen av Sieverts Kabelverk. Man var från början inställd på att fabriken helt måste byggas om, och planerna härför lågo färdiga 1939, då kriget lade hinder i vägen.

Under 10-årsperioden närmast före kriget fördubblades omsättningen, varvid gränsen för den möjliga produktionsvolymen uppnåddes. Enligt 1939 års ombyggnadsprojekt skulle fabriken bli av den storleksordning, att dåvarande tillverkningsmängd skulle kunna utföras med 1-skiftsarbete och en ca dubbelt så stor mängd vid 2-skift. Planerna ha nu omarbetats därhän, att en fördubblad produktion blir möjlig med 1-skift.

Modell, visande Sieverts Kabelverks utbyggnadsplaner.

*Nu är vår nya byggnad rest och färdig,
ett mäktigt byggnadsverk på fornsvensk jord.
För upphovsmännens klokskap är den värdig,
ej höves andra uttryck eller ord.
En gammal dröm nu står med murar trygga
i Sundbyberg — för många välkänd trakt —
ett hem, där vidare vi skola bygga,
med sunt förstånd och vettet såsom makt.*

Ur N Nymansons versifierade tal vid invigningen.

Talaren omnämnde, att nuvarande lokaler äro otillfredsställande ur såväl tillverknings- som arbetstagaersynpunkt. Tillverkningen måste vara av utomordentligt hög kvalitet för att uppfylla fordringarna, och härför erfordras bl. a. fullgoda arbetslokaler. I anslutning till omklädnadsrummen komma bastu, duschrum och »solarium» att inredas, det senare ett rum för kvartslampsbestrålning. Byggnader för bl. a. matsalar och daghem komma att uppföras vid Esplanaden.

Närmast kommer kraftcentralen och gummiledningsfabriken att byggas och därefter starkströmskabelfabriken. Telefonkabelfabriken, som redan har fullgoda lokaler, kommer att utvidgas med nya maskiner, vilka äro under arbete.

Sedan talaren slutligen tackat alla, som medverkat vid uppförandet av byggnaden, gav direktör N Nymanson en versifierad hyllning till arbetets ära, varpå stadsfullmäktiges ordförande, direktör O R L Pettersson, tackade på Sundbybergs stads vägnar. Kabelverket är ett barn av Sundbyberg eller också — kan man säga — är Sundbyberg ett barn av Kabelverket, sade direktör Pettersson bland annat.

På verkstadsklubbens vägnar talade dess ordförande, herr J A Forsell, och tacket för maten framfördes av stadsfullmäktiges vice ordförande, fabrikör Fr Berglund.

Efter middagen gjordes en rundvandring genom nybyggnaden, varvid direktör Olsson demonstrerade utbyggnadsplanen på en modell. Man samlades därefter åter i mässen till samkväm med dans.

”Hur är det att vara inköpschef i dessa tider?”

KONTAKTEN
har ställt denna fråga till LME:s inköpschef, herr I Enander, och på det svarar han här nedan.

För att ge relief åt det aktuella läget vill jag först göra en kort återblick på förhållandena under krigsåren. Då hade vi ju statliga kommissioner, som reglerade förbrukningen av praktiskt taget alla material allt efter tillgång och föreliggande angelägna behov. Det gällde alltså för en inköpare i stort sett endast att i god tid anmäla behov hos kommissionerna och att beställa material i enlighet med lämnade anvisningar. Jakten efter lämpliga leverantörer var då närmast inställd, och hela inköpsarbetet var, trots den myckenhet av licensansökningar, behovs- och förbrukningsdeklarationer som måste lämnas, förhållandevis enkelt. Sedan den efterlängtdade freden kommit och avspärrningen särskilt västerut blivit hävd, ansågs det lämpligt att i stor omfattning avveckla de statliga kommissionernas verksamhet.

Detta innebar ur inköpssynpunkt, att varje firma på nytt fick träda i intimare kontakt med leverantörerna och även söka nya förbindelser utomlands. Härvid uppstodo enorma svårigheter, och enligt min mening skedde avvecklingen i den statliga regleringsverksamheten åt-

minstone för vissa material, bl. a. mässing och andra kopparlegeringar för tidigt. De inhemska verkens kapacitet och möjligheter till snabb import felbedömdes grundligt, och dessutom hade man tydligen ej klart för sig, vilket enormt materialbehov som ackumulerats inom den svenska mekaniska industrin.

Låt mig som exempel framhålla de kopparlegerade halvfabrikaten, såsom mässing, nysilver och fosforbrons. Här hade vederbörande verk och även industrikommissionen räknat med, att de inhemska verken skulle kunna i det närmaste helt tillgodose behovet. I verkligheten kunde den inhemska tillverkningen endast täcka ca 50 % av behovet, och detta åstadkom formligt slagsmål de olika mekaniska industrierna emellan, och ett slag rådde rent kaotiska förhållanden på detta område. Räddningen låg ju i en forcerad import, och för L M Ericssons del beställdes ju redan i början av förra året mycket stora kvantiteter mässing, koppar, fosforbrons och nysilver vid engelska, schweiziska och tjeckiska verk.

(Forts. på sid. 15)

LME:s nya filialverkstäder

Redan tidigare har notiser publicerats i KONTAKTEN om filialverkstäder till LME, som planerats i olika delar av landet. Nedan följer en sammanfattning av de olika projekten med några kompletterande uppgifter.

Katrineholm

I Katrineholm beräknas den nya verkstaden bli färdigbyggd omkring den 1 april nästa år. Där kommer huvudsakligen kvinnlig personal att sysselsättas med lindningsarbeten.

Söderhamn och Karlskrona

Filialverkstäderna i Söderhamn och Karlskrona kommer att tillsammans utgöra en telefonapparatfabrik för tillverkning av 300 000 å 350 000 telefonapparater per år, vartill krävs en arbetarstam på 1 000 å 1 100 anställda. Med hänsyn till det nuvarande läget på arbetsmarknaden kan detta inte arrangeras på en enda plats, varför man varit tvungen att dela upp tillverkningen på två verkstäder.

I Söderhamn kommer att tillverkas fingerskivor, handinduktorer m. m. Söderhamnsverkstaden kommer att fungera som en ren hjälpverkstad till huvudverkstaden i Midsommarkransen. Fabriken torde bli en enplansbyggnad, omfattande 6 800 m² och kommer att ligga på en centralt belägen tomt i staden. För närvarande pågår planeringsarbeten.

Filialverkstaden i Karlskrona kommer att sysselsättas med bakelitpressning och tillverkning av övriga apparatdelar samt-hopsättning. Fabriken kommer att få omkring 600 anställda, och ungefär hälften av dessa blir kvinnlig personal. Preliminär överenskommelse här träffats om inköp av fabrikslokaler från Tobaksmonopolet, som nu skall nedlägga driften. Dessutom skall en avsevärd utbyggnad ske i angränsande kvarter, där tomtmark kommer att inköpas.

Norrtälje

I Norrtälje har LME hyrt en tillfällig fabrikslokal om 350 m² i två våningar för pressning, montering av snören m. m. samt eventuellt bearbetning av siffertrummor till elmätare. Denna verkstad sysselsätter omkring 70 kvinnliga arbetare.

Gröndal, Stockholm

I Gröndal har LME av byggmästare Olle Engkvist hyrt hälften av en större fabriksbyggnad. Till denna fabrik som blir ca 4 400 m² flyttar under första kvartalet 1947 avdelning Y (telesignalavdelningen) som tidigare varit förlagd till Midsommarkransen.

Ulvsunda, Stockholm

AB Rifa planerar att förflytta sin tillverkning till Ulvsunda, där byggnadstillstånd nu erhållits för uppförandet av en ny fabriksbyggnad. Arbetet med denna kommer att sättas igång inom den närmaste tiden.

(Forts. från sid. 14)

I fråga om järn och stål ha förhållandena om möjligt varit ännu svårare. De svenska stål- och järnverkens kapacitet är ju ej tillnärmelsevis tillräcklig för det svenska behovet, och importen på detta område har varit förenad med ytterligt stora svårigheter. Järn och stål äro ju material, som i utpräglad grad erfordras för återuppbyggnadsarbetet i Europa.

Särskilt utpräglade äro svårigheterna för närvarande ifråga om vanligt varmsvalsat handelsjärn, där vi ju för stativen till bl. a. automatstationer förbruka enorma kvantiteter. I fråga om de mest angelägna dimensionerna vinkeljärn och plattjärn ha våra montageledare och montörer på olika platser anmodats att hos de lokala järnlagren söka hjälpa oss med materialanskaffning, och i flera fall har detta också lyckats. Varje sådan medverkan i vårt arbete taga vi givetvis emot med största tacksamhet, så mycket mer som det just på detta område ännu knappast kan skönjas någon ljusning.

Det har många gånger varit spännande situationer, då material för vissa brådskande detaljer saknats i förråd och det gällt att inom den av planeringen utmätta tiden skaffa fram material, användbart för ändamålet. I de flesta fall har nog detta lyckats, men många gånger har planering och verkstäder fått visa prov på anpassning, så att omkastningar i den planerade tillverkningen fått ske och material av andra tillgängliga dimensioner fått utnyttjas. I det rådande krisläget har inköpsarbetet delvis fått en helt annan karaktär och kräver oerhört mycket mer arbete än under s. k. normala tider. De knapp tillmätta kvantiteter, som våra svenska verk kunna bidra med till vår försörjning, måste noggrant och ingående planeras månad för månad och kvartal för kvartal, så att de leveranser som ske så väl som möjligt anpassa sig efter föreliggande behov. Detta nödvändiggör en betydligt intimare kontakt mellan oss och leverantörerna, och tämligen regelbundet måste verken besökas för att diskutera leveransplanering och andra sammanhängande frågor.

För att kunna effektivt konkurrera om de utländska leverantörernas gunst och för att söka kontakt med nya leveranskällor har det också varit nödvändigt att företaga upprepade resor. En inköpare måste nu alltid hålla sig beredd att med kort varsel kasta sig ut i världsmarknaden och slåss med arga konkurrenter om material för gamla L. M. På detta sätt har många nya och verkligt goda förbindelser kunnat knytas, och jag har den bestämda förhoppningen, att den alljämt akuta materialkrisen, bl. a. med hjälp av dessa nya leverantörer i England, Polen, Tjeckoslovakiet och Schweiz skall kunna hjälpligt övervinnas inom en ej allt för avlägsen tid. »Hur är det att vara inköpare i dessa tider?» Ja, det är förenat med svårigheter till en grad, som vi knappast kunde ana vare sig under förkrigsperioden eller under krigsåren. Men ljusningen och tillfredsställelsen med dagens inköpsarbete ligger kanske just i att brottas med de hopade svårigheterna och att övervinna dem.

Omkring år 1890 var Tulegatan bitvis vildmarksbetonad, men i den gamla LM-fabriken i Nr 5 var det full fart på telefонтillverkningen. Vi, som kommit något till åren minns säkert gamla idylliska Pärstickargränd med de dåtida små Stockholmskåkarna, som låg mitt emot fabriken och bildade ett litet bihang till Tulegatan. Det visade sig snart att en ny och större fabrik måste byggas. Därmed måste en del av idyllen försvinna, och till idyllen hörde en gammal bergknalle med en martall som stått där som en vägvisare för dem som tog genvägen över träskängen till Östermalm.

Om man hade vägarna förbi gamla 5:an och alla gaslamporna brann, stannade man gärna ett tag och tittade på maskinernas snurrande och de olika arbetstempona vid gasglödlampornas blåvita sken. LM var ju drömfabriken framför andra — ett Klondyke, där jobbarna gick klädda i krage och manschetter. Det sipprade även ut att s. k. filarpojkar i 14-årsåldern där kunde förtjäna 10—12 kronor i veckan. Det var annat än de fattiga fyra, som en annan fick hålla till godo med. Visserligen hade man maten därtill, men den var ju så billig då för tiden.

Tiden gick, och en dag vid sekelskiftet blev också jag LM-are i den nya fabriken Tulegatan 15—19. På avd. 19 var det maskinarbete och hopsättning om vartannat. Transmissioner och axelledningar snurrade rakt över våra huvuden, och konsistensfettet från smörjkopparna dansade ned i håret på oss och fick tjänstgöra som hårpomada. Fabriken hjärta var en 250 hästkrafters ångbåtsmaskin, som stod mitt under gården, och den var den dragande kraften för hela fabriken.

Den där maskinen gav oss litet att fundera på ibland. Vi fick stundom en förnimmelse av att vi satt ombord på en atlantångare; det var bara sjön och propellern som fattades. Allt som oflertan gick rem-

marna av och trasslade in sig i remskivor och transmissioner. Då var det bara att medelst en knapp ge en lång stoppsignal till maskinisten Lövgren, och så blev det så tyst för en stund medan maskinen stod stilla. När den stora draglinan till axelledningen ibland brast, fick vi gå hem medan den splitsades ihop av den s. k. »lindansaren» som hade varit till sjöss och hade kläm på sådant jobb. En dylik liten extra permission motogs med jubel av de flesta.

Förnicken och lindningen var kvar i 5:an en tid framåt. Rullar och förnicklade delar fick bäras eller forslas på kärra av Drag Anders m. fl. Det kanske gick långsamt ibland men fram kom de till 15—19 så småningom. Hände det något olycksfall i fabriken, så fick Westerberg på förrådet lägga första förband, ty dr Sjögren var ju inte alltid till hands. Med hygienen var det inte så noga. Spånor och slipdamm yrde omkring och förorenade luften, och på golv, bänkar och maskiner saknades inte damm och skräp. På lördagsmiddagen var det dock allmän städning. Att börja tvätta sig fem minuter före rasterna eller komma fem minuter efter dem, är privilegier som för länge sedan drogs in. När de fem minuterna gått, drog portvakten resolut ned luckorna för brickskaåpen, som då sutto i porten.

En hel del av de anställda var som oftast begåvade med en verkligt förnämlig törst. Pilsner, öl och andra törstsläckande drycker fick köpas i obegränsad mängd hos portvaksfrun. Storkonsumenterna kunde även få dricka på kredit, vilket blev rätt kännbart på avlöningsdagen.

I denna miljö frodades skämtet och lustigkurrarnas antal var avsevärt stort, men det är en annan historia!

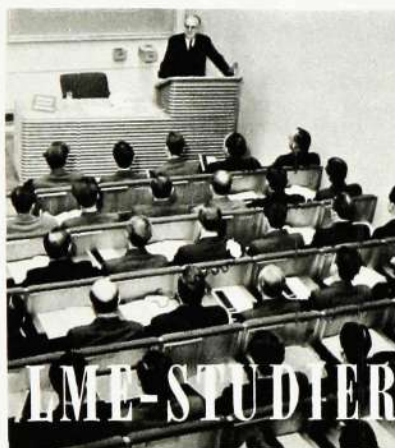
Rickard Wiksell

En interiör från avdelning 19 år 1902.

Barnfest på LM

Den sedvanliga julfesten för LM-anställdas barn ägde rum söndagen den 12 jan. I festen, som blir populärare för varje år, deltog 360 barn och minst lika många föräldrar. Barnen i Midsommarkransens barnstuga framförde några sagotabläer och sånger, och sagofarbror Charlie berättade. Lekar och dans kring granen leddes som vanligt utmärkt av Gunnar Persson, biträdd av folkdanslaget, som med känd rutin även gav en liten uppvisning.

Korrespondenskursen *Svenska för tekniker* har nu omarbetats och tryckts i boktryck på samma sätt som kurserna från de vanliga korrespondensinstituten. Lärobrevet bli ju därigenom lättare att medföra i fickan då man vill utnyttja långa spårvägsresor till att läsa denna både nyttiga och roliga kurs. Visserligen har den hittills studerats av ett stort antal LM-are, men det finns säkert många fler, som skulle ha nytta av att lära sig eller kanske blott repetera vad de tidigare lärt om hur svenska språket bör se ut i olika skrivelser med tekniskt innehåll. Många av svarsuppgifterna i kursen ha omarbetats för att göra dem något lättare för de anställda, som inte ha någon nämnvärd teknisk utbildning.

Konstruktörskursen är ständigt aktuell, och genom den nya uppdelningen av ämnena enligt studieprogrammet blir den även lättare att ta i etapper. Jag skulle här vilja uppmana alla nyanställda konstruktörer att genast anmäla sig till grupp A, om inte detta redan är gjort. Härigenom får man betydligt bättre insikt i sitt eget arbetsområde och har följaktligen mycket lättare att lösa arbetsuppgifterna.

Värmlänningarna

En framgång för LME:s fritidsverksamhet

Sannerligen, det behövs lyckligtvis inte alltid en thriller av märket Hollywood eller en swing-kabaret för att tillfredsställa svensk publik. Det fick man återigen bevis för vid LME:s teatersektions premiärföreställning av den hundraåriga »Värmlänningarna», lördagen den 4 januari i bolagets tjänstemannamatsal. Och — det må med en gång bli sagt — »Värmlänningarna» är en svår uppgift att brottas med, och det länder de ambitiösa amatörerna till all heder att publiken med så stor glädje levde med i det välkända spelet.

Föreställningen vittnade om ett mycket gott regiarbete av *Eric Nilsson*. En andra ros överräcktes till *Lage Löfgren* för hans välsjungande Erik och särskilt för den vackra och besjälade tolkningen av Värmlandsvisan. Som *Anna var Ulla Widén* riktigt bra i den svårspelade vansinnsescenen. Ros nr 3 går till *John Aroldsson* som *Bengt på Åsen*, för mest 'onsekvent genomförda rollgestaltning. Bemärk bl. a. hans monolog på bänken utanför kyrkan. Drängrollernas innehavare skötte sig för övrigt utmärkt överlag och förstörde inte sina i och för sig tacksamma uppgifter. Sålunda var *Åke Starck* synnerligen stark som *Anders*. Guldet i strupen var dessutom inte att förakta. Den tredje i drängtrilogin, *Lars Gustaf Thors Per*, tog också publiken med storm. — *Bertil Tordemark* som hedersmannen torparen *Jan Hansson* gav prov på ett utmärkt spel och hans sångparti utanför torparstugan gav oss en högtidsstund. *Olov Larsson* gjorde en acceptabel *Stor-Sven*. En liten rosenknopp, absolut fri från törnen, överräcktes även till teatersektionens »grande dame», *Inez Nilsson* i hustru

Lisas roll. En sådan diktion! — Två rosor till hinner jag kanske med att dela ut: den ena till regissören för hans roliga »Löparnisse» och den andra till orkestermedlemmen *Axel Lindström* för hans utsökta violinsolo »allt under himmelens fäste» i ouvertüren.

Orkestern, under *Erik Malmbergs* skickliga taktpinne, vore värd ett kapitel för sig för sin strålande insats. En särskild eloge för den följsamma och trygga beledsagningen av de i ett par fall litet nervösa sångsolisterna. Körmedlemmarna och folkdanslaget skötte sig också förträffligt. De vältrimmade folkdansarna med sin skicklige ledare *Gunnar Persson* i spetsen hade en betydande andel i succén. Och vilka söta flickor i danslaget. Tag resten av rosorna!

LME:s teatersektion har med denna föreställning visat sig vara en amatörteatergrupp, målmedveten och ärligt inställd. Må medlemmarna lyckas även i fortsättningen med sin självpåtagna uppgift att skapa trevnad och samhörighet inte blott för sig själva under strävsamma men roliga repetitioner utan även för en trogen publik av arbetskamrater och anhöriga, som väl förstå och uppskatta denna form av bildande fritidssysselsättning.

Tore Ryberg

Julmarknad på ERMI

Den 7 december gjorde Ermis nybildade teatersektion sitt första framträdande med revyn »Titta dig i spegeln» vid ett samkväm, lika trivsamt och uppskattat som alltid; 200 biljetter slutsålades på en timma.

Efter den materiella välfägnaden vid festligt dukade kaffebord fångade herr *Niklasson* publikens intresse för den revy han sammanställt och med all heder för sig och sina medverkande framförde. Söta primadonnan *Kerstin Rönngren* tog oss med storm när hon sjöng hälsningskupletten.

Ett roligt inslag var snabbtecknaren *H Larsson*, som även dekorerat salen med ett 20-tal karikatyrer av de medverkande. Och så har vi *Larssons* bror, som inte kan teckna men väl sjunga, och vad mera är, han diktar sina visor själv, roliga och medryckande och lagom elaka — isynnerhet de lokalbetonade. *Accompagnemanget*

Lage Löfgren och *Ulla Widén* som *Erik* och *Anna* i *Värmlänningarna*.

Innan idrottsklubbens definitiva årsberättelse ännu föreligger kan vi här lämna en kortfattad redogörelse för den mest väsentliga verksamheten under det gångna året.

Lagspelen, såsom fotboll, handboll, bandy m. fl. har tillvunnit sig störst intresse, därav fotbollen det största. Med sina 26 lag, delade på två serier, har fotbollen bundit omkring 200 deltagare, och sandplanen har varit upptagen från tidigt på morgonen till sent på kvällen. Det har varit ett framgångsrikt år med koncernmästerskap och segrar mot andra företag. Handbollserien för damer var menad som utbrett motionsspel, men snart nog tog tävlingsandan överhanden, de äldre lagmedlemmarna byttes ut mot yngre, lagen underkastade sig rationell tränig och supporterskaran växte för varje match. Det blev en rafflande och hård serie som kunde slutspelas först när höstregnen börjat falla. I finalen lyckades *Vta 05*, som i början inte hade någon fram-

gang, tillkämpa sig en populär seger över tekniska och välspelande *Ev*. Inalles deltog 12 lag eller ca 120 spelare. Till nästa år blir det säkerligen en uppdelning i två serier: en för de mera försiktigarna och en för dem som spelar huvudsakligen för motionens skull.

Fria idrotten kom igång i slutet på säsongen, då vi hade flera klubb tävlingar och då den stora poängtävlingen (ej att förväxla med den s. k. korpveckan i början på juni) mellan LME-företagen avgjordes.

Många vet nog inte hur denna tävling tillgår, och jag tar därför tillfället i akt att redogöra för den, i all synnerhet som den är årligen återkommande och främst är avsedd att locka så många som möjligt till deltagande och ej att ge enbart eliten tillfälle att synas. Man tränar i löpning 100 meter, 1 500 meter, höjd- och längdhopp, kula- och diskuskastning för herrar och i löpning 80 meter, slungboll, längd- och höjdhopp för damer.

Poängen räknas från 1 till 30 så, att den som uppnår det bästa resultatet under sommaren i t. ex. kulstötning får 30 poäng och tillför därmed sitt företag denna poängsumma. Näst bäste man får 29 poäng, nästa 28 poäng o. s. v. Man kan »tävla» när helst man vill, man kan gå enskilt till idrottsplatsen och be en funktio-

när kontrollera, och man kan tävla flera tillsammans. Man får försöka förbättra sina resultat hur ofta man vill ända fram till den 1 oktober, då sista resultaten skall lämnas in.

De mest blygsamma siffror kan ge poäng, i år gav t. ex. 7,15 m i kula hela 20 poäng bland yngre oldboys (fyllda 32 år), Bland äldre oldboys (fyllda 42 år) gav 3,39 m längdhopp 24 poäng! Tävlingen är rolig just därför att den ger tillfälle för alla, som inte räknar sig som direkt aktiva, till förströelse och lagom motion. Vill man anstränga sig mera är det ju ingenting som hindrar. Alla resultat samlas och lämnas in till en utsedd poängräknare en gång i månaden, varefter denna med lämplig intervall meddelar ställningen dels mellan deltagarna, dels mellan företagen. I år lyckades Kabelverket vinna tack vare sina *många* deltagare.

Vi planerar att till nästa sommar ha en liknande tävling även inom LM där då avdelningarna skulle få tävla mot varandra. Vi har också planer på, att anordna en avdelningstävling i form av stafettlöpning, »LM runt».

I mitten på januari startas den interna serien i bandy i likhet med föregående år. Vi hoppas deltagarantal blir minst lika stort som då. Planen är väl liten och dessutom öppen för allmänheten, varför trängsel ej kan undvikas. Vi hoppas kunna råda bot för det till ett annat år.

Tennisen har som vanligt omfattats med stort intresse, och det har ej stått att uppbära en ledig timme. Till sommaren planeras livligare utbyte med andra klubbar, och flera interna tävlingar tillkommer även. Under vintern är spelarna hänvisade att var och en så gott det går hålla sig i form, då vi saknar egen inomhuslokal. Då det överhuvudtaget är ont om lokaler planerar vi starta badminton som ersättning, varvid vi i så fall skulle få disponera Brännkyrka brandstations gymnastiksal.

Sedan *bordtennis*sektionen tack vare tillmötesgående från bolagets sida fått sin lokalfråga löst, kan sektionen nu börja sitt arbete. Materielen är emellertid dyrbar och just nu mycket svår att anskaffa, varför det troligen dröjer någon tid innan verksamheten kommer i gång. För bordtennisintresserade *under 20 år* finnes Midsommargårdens lokal att tillgå, där verksamheten börjar den 20 januari.

Orienteringssäsongen har, såsom framgått av föregående nummer av KON-TAKTEN, varit synnerligen livlig och vi kan rapportera stigande intresse.

sköttes på ett förtjänstfullt sätt av ingenjör J Hagdahl.

Som ett avbrott i den följande dansen kom marknadsuppläg med Djurgårds-Kalle och Emma som förgrundsfigurer. Livligt senterades också de två manliga akrobaternas förnämliga prestationer.

Personalkonsulenten, fru B Hedman, nämnde i sitt hälsningsanförande bl. a., att man nog ibland känner en längtan ut i världen, bort från det vardagliga, när man hör flygmaskinerna lyfta från det närbelägna flygfältet. Men jag undrar, om jag skulle längta bort om jag vore på Ermi, där samvaron i såväl fest som vardag präglas av kamratlighet och trivsel.

Gästernas tack till arrangörerna framfördes av direktör Gerdhem.

G Nordholm

Tre Ermi-profiler, som Helge Larsson sett dem: dir. G Gerdhem, personalkonsulenten fru B Hedman och ing. J Hagdahl.

Frågesportafton i Midsommargården

Den 29 oktober hade Fritidskommittén anordnat frågesportafton i Midsommargården med semifinal och final mellan tremannalag från fyra koncernföretag: LM, K, SER och Ermi. I semifinalen mellan LM och SER segrade LM med 45½ poäng mot SER 32½, och då Kabelverket och Ermi därefter drabbade samman, blev resultatet 38 poäng mot 40½ till Kabelverkets favör. Det blev alltså LM och Kabelverket som svarade för den spännande finalen, där segern hemfördes av LM:s lag — Å Larsåker, Vi, S Nordelius, Vts, och E Wandel, *Vtv* — med 43½ poäng mot 36.

Striden var hård och frågorna hörde inte till de allra lättaste. Vem visste t. ex. att »camelot» är en fransk gatuförsäljare, eller att Gustaf II Adolfs död vid Lützen har förevigats av Carl Wahlbom?

Före finalen serverades kaffe samt underhållning i kabarettform under sakkunnig ledning av H Niklasson, *Ermi*, och kvällen avslutades med dans.

LM:s Lucia 1946 — 23-åriga Ålvan Havström, Vta 19 — bjuder herrar Ferdinand Petersson, Vta 07, t. v. och Gunnar Gustavsson, Vta 11, t. h. på kaffe.

Fyll våren planeras flera nybörjar-tävlingar, och dessutom ämnar vi sända deltagare till en kurs i orientering, som anordnas av Idrotts- och Friluftsstyrelsen.

Varpa och simning fick så stort utrymme i föregående nummer att vi här endast nämna att intresset för varpa är mycket stort och att vi väl hävdar oss på tävlingsbanorna under året. Simningen däremot förefaller ha stagnerat och kanske t. o. m. gått tillbaka något.

Under året har ett nytt spel introducerats i landet, nämligen *volleyboll*. Spelet har visserligen förekommit på enstaka platser, men först sedan det inom Svenska Korporationsidrottsförbundet tillkommit en volleybollsektion och denna genom två på varandra följande instruktionskurser förbättrat jordmånen har spelet slagit igenom. Hur spelet tillgår behöver jag inte beskriva här; det står var och en fritt att själv pröva på det vid våra volleybolltimmar i Brännkyrka brandstation varje måndag och torsdag mellan kl. 17.30 och 19.30. Här skall endast sägas, att spelet ger utomordentliga möjligheter till här-

lig motion, att det är mycket lätt att lära och att det är oerhört roligt och spännande. Utan tvivel har vi här funnit en motionsidrott, som bäst av alla motsvarar genomsnittsmänniskans behov av rekreation och motion.

Vi har under året begagnat oss av de kurser i olika grenar, som anordnas av Stockholms Stads Idrotts- och Friluftsstyrelse. Sålunda hade vi 16 deltagare i en instruktionskurs i damhandboll och 10 deltagare är anmälda till en kurs i herrhandboll med början i januari. Vid de båda förut nämnda volleybollinstruktionerna hade vi sammanlagt 20 deltagare. Till kommande kurser i orientering, skidåkning och ishockey skall vi även sända deltagare.

Utflykter till fots, på skidor, på cykel etc. var mycket populärt här för ett 15-tal år sedan, men av olika anledningar har denna trevliga form av friluftsverksamhet fallit i glömska. Ett försök att på nytt väcka intresse för saken gjordes i höstas, då vi anordnade en söndagspromenad till Lida. Under vinter och vår ämnar vi fortsätta med utflykterna, och vi kan redan nu meddela att en lördag—söndag är reserverad för skidutflykt till Lida med övernattnig där och en annan för besök på Weda friluftsgård. Längre fram ämnar vi även taga upp de förut så omtyckta »familjeorienteringarna».

Vid sommarsäsongens slut hade vi de bästa förhoppningar om att intresset skulle stå sig även under mellansäsongen, men vi ha fått en svår konkurrent om folkgunsten i den utvecklade studie- och hobbyverksamheten, trots att det ena inte på något sätt kan ersätta det andra. Man måste offra en del av fritiden till kroppslig rekreation, i all synnerhet om arbetet är ensidigt och tröttnande. En passande form finner Du säkerligen på det program över den fortsatta verksamheten, som vi nyligen satt upp på samtliga avdelningar.

Curt Wahlberg

Den 16 december gästades LME av representanter för All India Trade Organisation under ledning av mr S G Shah, vilken på bilden ses i mitten längst bort, flankerad av kommandörkapten C Cassel t. v. och direktör S T Åberg t. h.

KONTAKTEN:s korsord

Den först öppnade rätta lösningen av korsordstävlingen i förra numret av Kontakten hade insänts av ing. Gösta Bergh, *FobC*, *FÖB*, som därför erhåller den utlovade belöningen — 10 kronor. Den rätta lösningen återges härnedan.

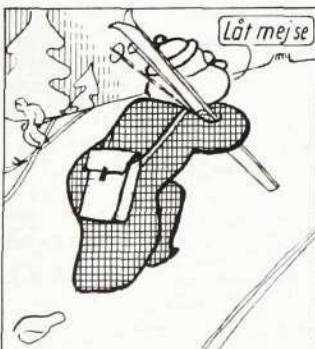
R	R	L	M	E	S	G			
R	E	V	E	L	J	R	C	E	L
L	D	A	S	U	T	I	H	Ä	
F	Ä	R	D	A	S	C	E	D	D
				R	S	O	M	J	
F	R	E	K	V	E	N	S	A	S
O	B		L	O		J	N		
T	A	B		T	E	N	N	L	Ö
N	O	D	E		Ä				
S	K	O	G		K	G	R	O	T
A	O		N	I	O	R	R		
P	R	A	T		I	B	Ä	R	V
A	A		K	L	I	E	D		

— Saa ringer jeg til dig.
— Jeg har ingen Telefon.
— Ja, men det har jeg.

(Storm-Petersen)

PLINGELIN

Låt mej se

livförsäkringen är betald, liksom sjukförsäkringen och AÖO.....

då återstår bara ett meddelande till allmänheten

VARNING!
Nybörjare

Vackert men dyrt i Schweiz

(Forts. fr. sid. 7)

Det är emellertid dyrt att ha telefon i Schweiz, åtminstone jämfört med våra förhållanden. Ett telefonabonnemang kostar 90 kronor pr år, och utöver denna kostnad får man betala för varje samtal. Ett lokalsamtal kostar 10 öre, och då får man prata hur länge som helst. Ringer man däremot till en annan station i närheten, t. ex. som från det inre Stockholm till en förort som Aspudden, kostar det 10 eller 20 öre pr 3-minutersperiod, beroende på avståndet. Med avståndet stiger taxan till 30, 50 och 70 öre samt 1 kr. för varje period om 3 minuter. Mellan kl. 18 och kl. 8 gäller nedsatt taxa.

Man räknar dock med att inom en snar framtid kunna sänka avgifterna omkring 30 %, för att göra telefonen tillgänglig även för gemene man. För närvarande är det nämligen inte alls så vanligt som hos oss att folk har telefon.

Telefonstationerna levereras och monteras av tre firmor, nämligen Hasler, Siemens och Bell. Av dessa är Siemens och Bell tyska resp. amerikanska, under det att Hasler är en schweizisk firma med fabriker i Bern och Neuchâtel.

Denna firma har tidigare haft en del förbindelser med L M Ericsson, genom att Hasler på licens tillverkat en del mindre OL-centraler.

Det var genom tillmötesgående från Hasler, som jag fick möjlighet att studera telefonförhållandena i Schweiz. De medarbetare i denna firma, som jag kom i kontakt med, lämnade ingen möda ospard, för att jag skulle få det bästa utbytet av mina studier.

Under sista veckan av min vistelse i Schweiz gjorde jag tillsammans med överingenjör Neu i Hasler en bilresa genom praktiskt taget hela Schweiz, då vi besökte ett stort antal telefoncentraler. Denna resa var inte planerad enbart med tanke på att jag skulle få se så många olika telefonstationer som möjligt, utan även för att jag skulle få se hur vackert Schweiz är.

Vår resa gick i strålände sommarväder genom djupa dalar och på slingrande vägar högt uppåt bergshöjderna. Två gånger passerade vi Alperna; en gång över St. Gotthardspasset på väg söderut och en gång över St. Bernadino-passet norrut. En sådan färd över Alperna är oförglömlig, och man får först då upp ögonen för hur storslaget detta land verkligen är.

Denna intressanta rundresa och därmed min vistelse i Schweiz avslutades i Zürich, varifrån jag styrde kosan hemåt. Och visst var det skönt att få fara hem igen, men då jag från flygplanet såg de gnistrande Alperna försvinna i fjärran, kände jag i alla fall en viss saknad och hoppades på ett nytt tillfälle att få besöka detta vackra, gästfria land.

Gustaf Hansson

Ett tack från Wien

Från Schrack-Ericsson, Elektrizitäts-Aktiengesellschaft i Wien har LME mottagit ett brev med varmt tack för den livsmedelssändning som skickats till detta företag. Med brevet följde en lista på 13 sidor med namnteckningar från inte mindre än 539 tack-samma österrikare.

Sieverts Kabelverk lägger upp obligationslån

För finansiering av Sieverts Kabelverks nybyggnads- och utvidgningsprogram, som omnämnes på annan plats i detta nummer av KONTAKTEN, har Max Sieverts Fabriks AB lagt upp ett 3 % obligationslån på 10 milj. kr. med utgivningsdag den 1 februari och amorteringstid 1952—1967. Redan första teckningsdagen var lånet fulltecknat.

Ny LME-tidning

L M Ericssons Driftkontroll AB började i slutet av 1946 att utge en egen kundtidskrift »Hålkortet», som hittills utkommit med två nummer. Tidskriften har kommit till för att utgöra »ett forum, där olika hålkortsspörsmål kan tagas upp till diskussion, utan att hänsyn behövs tagas till att innehållet skall vara lättsmält även för kontorsmän, vilka icke äro direkt intresserade av hålkort».

Redaktör för »Hålkortet» är herr Stig Bartoft.

25-årsjubileum i Buenos Aires

Den 6 december 1946 firade LME i Buenos Aires sitt 25-årsjubileum under närvaro av bl. a. direktör och fru Helge Ericson. Nedan en bild från jubileumsfesten på företagets takterrass.

LM-träff i Blå Hallen

Lördagen den 15 mars blir den stora LM-träffen i Blå Hallen, arrangerad av Fritidskommittén. Senare meddelanden genom anslag.

LM-arnas fjällresa

ställes liksom föregående år till Abisko, där den moderna och trevliga Abisko Gästgård kan taga emot 22 deltagare, som förläggas i 2-bäddsrum. Färdledare finns på platsen. Ett flertal utflykter bl. a. till Narvik planeras. Avresan äger rum den 3 april kl. 17.00 med återkomst till Stockholm den 14 april kl. 8.50. Priset för helinackordering och resor (exkl. sovvnagn) blir ca 185:— kr.

LME:s fotoklubb

Vid fotoklubbens sammanträde den 22 januari demonstrerade herr Thomas Grahn en egenhändigt tillverkad ljudsmalfilmsutrustning. Bl. a. visade han praktiskt hur man eftersynkroniserar ljudet till en film. Med herr Inge Enander som speaker rullades LM-filmen »Första högvakten», och omedelbart därefter kunde filmen förevisas som ljudfilm med utmärkt resultat. Herr Grahn presenterade även en färgfilm »Där havet bryter», i vilken man kände igen ingenjör Bengt Barklands röst, och där LM-orkestern medverkat med musiken. Särskilt denna film utlöste spontana applåder.

Klubben fortsätter på den inslagna vägen att med föredrag av fackmän och visning av kända fotografers alster ge medlemmarna verklig behållning. Minst en gång varje månad har fotoklubben sina sammankomster.

Luciafirandet på SER

Lucia firades även denna gång traditionsenligt på SER. Redan kl. halv sex på Luciamorgonen samlades man i den festligt dekorerade matsalen kring 1946 års Lucia, alias fröken Greta Valfridsson, och hennes nio tärnor. Ett halssmycke överlämnades till Lucia av herr K Gustafsson. På programmet stod vidare sång av herr J Johansson, och pianomusik av herr H Almgren. Tre av tärnorna bidrog ytterligare till trevnaden med några julsånger.

Ericsson
LM